

Ærø lever videre når som

Øen i det sydfynske øhav nægter at overgive sig til ren turisme. Børsen Sommer aflagde et besøg

Børsens
MARGUERIT-RUTE

AF JENS BERTELSEN

Man opdager det allerede på færgen fra Svendborg til Ærøskøbing, hvor sæben på toiletterne er håndlavet og fremstillet på Ærø. Øen i det sydfynske øhav, som kalder sig en »rigtig ø uden broer«, får ikke lov at sygne hen som en stor turistfælde, men satser på at udvikle sig med masser af små erhvervsdrivende, der holder liv i lokalsamfundet året rundt.

Selvom Sæberiet i Søby, der har leveret færgesæben, selvfølgelig har gårdbutik og arbejdende værksted, er det også en seriøs forretning med flere ansatte i højsæsonen og over 200 forhandlere i hele Danmark.

Den slags historier er der mange af. Tag bare Louise Moloney, som har stiftet Dansk Ø-Bryllup med base i Ærøskøbing. Hun oplevede, at både danske og udenlandske par valfartede til den smukke ø for at blive gift, men at det altid var bøvet at få ordnet det praktiske. Derfor sælger hun nu færdige pakker

med bryllupsarrangementer med både kirkelige og borgerlige vielser, og det er blevet en succes.

»Det er mikrovirksomhederne, vi skal leve af i fremtiden. Louise kan efterhånden brødføde sin egen familie med sin forretning, men hun skaber også en afsmittende effekt. Brudepar har som regel gæster med, og de skal med færgerne, have mindst to overnatninger på hotel og spise ude, og de køber blomster og skal til fotografen,« siger Carl Jørgen Heide, turist- og erhvervsdirektør på Ærø.

Både brudepar og gæster skal nok nå frem i tide. Med næsten 50 afgangene hver dag mellem Ærø og Fyn, Langeland eller Als er der altid en færge på vej, og ærøboerne indrømmer også at være ret forkælede. Men det er samtidig dyrt at tage med færgerne, og debatten raser altid om, hvorvidt en eller flere af ruterne skal lukke.

»Set udefra virker det måske voldsomt med de mange færgeruter, men når man har boet her i nogle år, kan man pludselig godt se, at der er langt fra Søby til Ærøskøbing,« smiler Carl Jørgen Heide, der selv er tilflytter.

Ingen stridigheder

Han afviser dog, at der fortsat er historiske stridigheder mellem byerne på øen, selvom der findes masser af sejlivede fortællinger. Om vognmanden, der skulle aflevere varer i Marstal, men tog færgen til Ærøskøbing. Han blev sendt tilbage med færgen til Fyn, blot for at tage køreturen over Tåsinge, Siø og Langeland og ankomme standsmæssigt med den rigtige Marstal-færge.

Frygteligt krukkeri? Bestemt, men dybest set vil de tre hoved-

Gourmetaften på Ærøhus

Stedet for finere madlavning på Ærø er det gamle familiehotel Ærøhus, hvor køkkenchef Christian Møller Bentzen med sikker hånd driver sin ambitiøse restaurant. Hver dag tilbyder han en ny trereters gourmetmenu afhængig af de råvarer, der er til rådighed.

Ærøhus har en fast aftale med en fisker i Marstal, der forsyner restauranten med frisk fisk hver dag, og da vi kiggede forbi, var der en Ærø-pigvar på menukortet. Det lykkedes os at få den puttet ind i menuen, hvor hovedretten ellers var kalvefilet, og det var heldigt for os. Fisken var fanget samme morgen og var stegt perfekt på panden. På tallerkenen lå den på et lege af kantareller, skalotteløg og æbler, og den var omkranset af pesto og abrikoschutney, hvilket var mere velvalgt, end det lyder. Dertil nye kartofler og en sauce nage.

Middagen nydes i godt vejr ude i gårdhaven, og skal det være knap så fint, kan man vælge at sidde under pavillonen, hvor der i sommermånederne tændes for grillen og serveres mad til mere moderate priser. jb

Hotel Ærøhus
Vestergade 38
5970 Ærøskøbing
Tlf. 62 52 10 03
www.aeroehus.dk

byer på Ærø bare gøre alt for at bevare deres færger.

Øen vil også gerne bevare sin selvstændighed med egen kommune og institutioner, og det kræver en løbende tilgang af tilflyttere. Faktisk skal der bosætte sig 100 nye borgere på Ærø hvert år, hvis befolkningstallet på ca. 6900 skal opretholdes, og til det formål er ansat en bosætningskonsulent, der selv har taget turen.

»Da min mand og jeg fik vores første barn, boede vi på Frederiksberg, og vi fik pludselig lyst til at flytte ud, hvor der var ro og fred,« siger Jytte Weiss Brinks, der undersøgte flere yderområder i Danmark, inden valget faldt på Ærø.

Nu arbejder hun som den første bosætningskonsulent og har allerede haft mange mulige tilflyttere inviteret på kaffe på turistkontoret. Hun har mange projekter i stø-

beskeen. Ærø har bevaret sit eget sygehus, og det vil hun gerne bruge som landingsbane for udenlandske læger, der skal omskoles til danske forhold, inden de bliver sendt i arbejde på landets hospitaler.

Stolte søfarere

Udlændinge er nemlig altid blevet godt modtaget på Ærø, der har stolte søfartstraditioner. Det betyder, at ærøboerne meget tidligt mødte fremmede folkeslag, og med 200 aktive søfolk bosat på øen i dag er der fortsat et globalt udsyn i det, man foretager sig.

En af de seje tilflyttere er Janni Bidstrup, der flyttede fra København og åbnede økologisk spisested for ni år siden, inden økologi overhovedet var anerkendt. Det tog ganske vist tid at vinde lokalbefolkningens hjerter – mange troede, at økologi

betød ingen kød – men i dag roses hun for sine livretsafteener, hvor lokale profiler møder op og fortæller om deres oplevelser ude i verden. Janni går i køkkenet og tilbereder foredragsholderens livretter for alle de andre gæster.

»Den Grønne Gren« hedder spisestedet, der ligger i landsbyen Bregninge, som til efteråret ventes at blive tildelt titlen »blomstrende landsby« som den første i Danmark. I den parklignende have sidder gæsterne og spiser fisketapas og andre delikatesser med lokalt øl fra Rise Bryggeri.

»Det er den gamle brugs, vi har overtaget, og der var faktisk ikke nogen i byen, der vidste, at der lå en så dejlig have omme bag butikken,« siger Janni Bidstrup.

Hendes isdesserter kommer fra havnen i Ærøskøbing, hvor en anden tilflytter, Claus Hatte-

meren går på hæld

Ærø, der ligger i det sydfynske øhav, kalder sig en »rigtig ø uden broer«. Her er iværksætter og mikrovirksomheder i højsædet, således at øen ikke får lov at sygne hen som en stor turistfælde.
Foto: Jens Bertelsen

Skydeselskab for de indviede

AF JENS BERTELSEN

I morges kl. 5.15 begyndte et uhyre traditionsrigt arrangement i Ærøskøbing, som muligvis har vækket en enkelt eller to turister i byen.

Omkring 100 mænd iklædt lyse bukser, sorte blazerjakker og stråhatte tog hul på den årlige fugleskydning med musik fra Peder Most Garden og en enkelt dram eller to at vågne på. Foran venter en travl dag med skydning, spising, mere skydning og i aften en lækker middag, hvor damerne er inviteret med.

Det er Ærøskøbings Borgerlige Skydeselskab, der siden 1842 har stået for de traditionsrige skydedage, og der er kun pillen en smule ved traditionerne siden. Det står fast, at deltagerne er trætte, når dagen er omme, og der er sikkert også kommet en dram eller adskillige inden for vesten.

Om festen også er for turisterne? Skydeselskabets kaptajn Leo Holm smiler venligt.

»Så skal du først finde dig en pige fra Ærøskøbing,« siger han.

Man skal enten være barnefødt i byen eller have giftet sig med en lokal for at blive lukket ind i det gode selskab.

Han har været kaptajn i selskabet i over 10 år, og det er kun den femte af slagsen siden 1842.

»Den sidste sprang fra i utide. Han holdt kun i 18 år,« kommer det lunt fra Leo Holm.

De komplicerede regler for skydningen skal vi skåne læserne for, men man opbygger en fugl, der skal beskydes på vinger, krop og hoved, og vinderen af konkurrencen kan kalde sig fuglekonge. Det koster øl til hele selskabet, så de dygtigste skytter holder muligvis lidt igen.

»Det er faktisk hyggeligst dagen før, når vi forbereder det hele, for alle ens gamle venner, der er flyttet fra øen, kommer tilbage for at være med. Så får vi snakket,« siger Leo Holm, der er født i Ærøskøbing, men rent faktisk er flyttet hele vejen til Marstal 12 km væk.

jens.bertelsen@borsen.dk

sen, har åbnet Café Aroma med en smal produktion af italienske is. Principperne er i hvert fald italienske, men ingredienserne er fra Ærø.

»Min nabo dyrker de flotteste jordbær, og når han har plukket i bakker, tager han lige 10 kg af dem, der er lige ved at blive bløde, og sender ned til mig,« siger Claus Hattesen.

Tyskere vil have softice

Han er udlært kok på Schackenberg Slotskro og har prøvet meget i sit liv, inden han for 12 år siden slog sig ned på Ærø med sin familie. Caféen ligger lige, hvor færgerne lægger til fra Svendborg, og det gør det sommetider til en udfordring at sælge hjemmelavet is.

»Tyskerne vil kun have softice, og det kan jeg ikke lave selv. Hvis jeg hældte fløde i maskinen, ville det bare blive til smør i en fart.

Og så kommer folk og spørger efter guf! Man hælder da ikke guf oven på vores dejlige is,« udbryder Claus Hattesen.

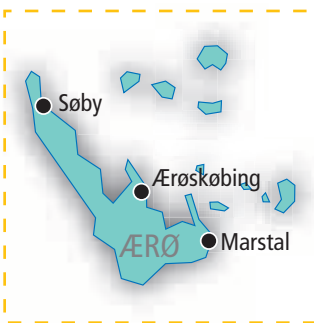
Han tilføjer med et lumsk smil, at det faktisk er svært at opdrive guf på hovedgaden i Ærøskøbing, så husarerne får deres sag for.

Café Aroma sigter ikke efter en eksport uden for øen, men vil gerne sælge til de andre restauratører på øen.

»Det er en svær balance. Hvis det går godt, så skal vi have bygget en stor hal uden for byen, hvor vi sprøjter is ud, og så skal den gerne kunne holde sig mere end de tre-fire dage, den kan nu, så vi kan bygge et lager op. Hvor starter prostitutionen?« spørger Claus Hattesen.

Det kan turisten så spekulere over på vej over på færgerne med den håndlavede Ærø-sæbe.

jens.bertelsen@borsen.dk

Øens romantiske pensionat

I Vestergade 44, hovedgaden i Ærøskøbing, ligger Susanna Greves pensionat af samme navn. Hun er egentlig brite, men har boet på øen i 30 år.

Her hygger hun om gæsterne, der bor i smagfuldt indrettede værelser, de fleste med kig til vandet. Om morgenen mødes man af duften af friskbagt brød, der serveres sammen med et solidt morgenmåltid i stuerne eller ude i den store baghave.

Pensionatet er en del af et gammelt tvillingehus, der blev bygget af en skibskaptajn i 1784. Huset er nænsomt restaureret, trappen er stejl og skæv, og gulvene er de originale gamle planker. Alt sammen giver huset en særlig charme, og i haven møder man både tyske turister, der kommer for at nyde stilheden med gode bøger og spadsereture i byen, og unge brudepar, der i Vestergade 44 har fundet en romantisk ramme om et hurtigt bryllup, som Ærø også har specialiseret sig i. jb

Pension Vestergade 44
5970 Ærøskøbing
Tlf. 62 52 22 98
www.vestergade44.com